

VLIZINE

jrg. 17, nr. 8 (augustus 2016)

Hét e-zine met praktische informatie over onderzoek en beleid door en voor Vlaamse mariene wetenschappers. Maandelijks uitgave, naar keuze met wekelijkse/dagelijkse updates [[abonnement aanpassen](#)]

V.U.: Jan Mees - Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)

Redactie: Jan Seys, Nancy Fockedeey, Karen Rappé

1. Kalender

1.1. CREST Begeleidingscommissie met eerste onderzoeksresultaten fysische processen aan Vlaamse kust

1.2. Oceans Past VI Conferentie

2. Publicaties

2.1. Abstractenboek studiedag Vissen in Verleden 2015 met focus op visverwerking vroeger en nu

3. Vacatures, beurzen en fondsen

3.1. Vacature PhD: Microplastics in mariene bodemdieren

3.2. European Marine Board werft nieuwe wetenschappelijk medewerker aan

3.3. Doctoraatsbeurs voor onderzoek naar relatie klimaatwijziging-zandspiegeling-zeevogels

3.4. Hydro vzw en VLIZ lanceren nieuwe oproep internationale Prijs Dr. Edouard Delcroix

4. Belgisch marien onderzoek in de kijker

4.1. Vertonen mariene organismen met eenzelfde uiterlijk, ook dezelfde ecologie?

4.2. Nieuw: Multitransducer echosounder voor gedetailleerd zeebodemonderzoek in ondiepe zones

4.3. Nemo Link® Interconnector stelt mariene data ter beschikking voor onderzoek

4.4. Nieuw: watertanks voor mariene organismen in het Marien Station Oostende

5. Varia

5.1. Het VLIZ verhuist!

1.1. CREST Begeleidingscommissie met eerste onderzoeksresultaten fysische processen aan Vlaamse kust

De kennis over processen zoals golven, getij, sedimenttransport, wind ... nabij de kust en op land verhogen, dat is het doel van het in november 2015 opgestarte CREST-project. De onderzoekpartners en doctorandi deden ondertussen heel wat terreinmetingen, tests in het laboratorium en gingen aan de slag met numerieke modellering. Hun resultaten willen ze graag delen met zoveel mogelijk verschillende eindgebruikers, die verder aan de slag kunnen met deze bevindingen. Het CREST-team nodigt u dan ook graag uit voor deze tweede meeting van de begeleidingscommissie, die doorgaat op 21 september 2016 te Oostende. Op het programma staan, naast een toelichting van de eerste resultaten van het CREST-project, ook enkele interessante voordrachten van parallel lopende initiatieven en een demonstratie van het 'Augmented Reality Sandbox'-meubel dat ontwikkeld werd voor outreach-activiteiten binnen het project.

Link: <http://www.vliz.be/nl/event/2016-09-21-crest-guidance-committee-2>

[[naar boven](#)]

1.2. Oceans Past VI Conferentie

Met als titel "Historical perspectives on the elements and dynamics of the marine socio-ecological system" vindt op 16-18 mei 2017 de zesde editie plaats van Oceans Past, ditmaal in Sesimbra (Portugal).

Voor wie geïntrigeerd is door de veranderingen die de wereldzeeën in de voorbije eeuwen hebben ondergaan, of door de wijzigingen in de menselijke houding ten aanzien van de oceaan, is Oceans Past VI een must! In deze editie komen o.a. aan bod: veranderingen in het beheer en de perceptie ervan; demografische, technologische, economische en culturele drivers van het gebruik van mariene hulpbronnen; de rol van gender bij gebruik van en impact op mariene hulpbronnen; historische ecologie en modellering; case studies uit Azië, Afrika en Z/C-Amerika; wetenschappelijke expedities uit het verleden.

Link: https://www.tcd.ie/history/opi/assets/pdf/FlyerOceansPastConference2017_FINAL_31.03.pdf

[[naar boven](#)]

2.1. Abstractenboek studiedag Vissen in Verleden 2015 met focus op visverwerking vroeger en nu

Op 30 oktober 2015 vond onder grote belangstelling de derde editie plaats van "Vissen in het verleden", de studiedag met een multidisciplinaire kijk op de geschiedenis van de Belgische visserij in de breedste zin. Het doel van de organisatoren is om een forum te bieden die de uitwisseling van kennis, data en informatie rond de geschiedenis van de zeevisserij in haar vele facetten en over sectoren heen bevordert. Het centrale thema van de 2015-editie was visverwerking en -productie aan land. Vandaag is de 130 pagina's tellende, rijk geïllustreerde publicatie verschenen die het onderzoek en de verhalen van alle sprekers bundelt.

Link: <http://www.vliz.be/nl/news?p=show&id=4649>

[[naar boven](#)]

3.1. Vacature PhD: Microplastics in mariene bodemdieren

De onderzoeksgroep Mariene Biologie van de UGent zoekt een kandidaat voor het uitvoeren van experimenteel onderzoek naar de opname en accumulatie van microplastics in mariene bodemdieren en hun transfer in het voedselweb. Geïnteresseerden in dit actuele onderzoeksthema kunnen zich aanmelden tot 16 september.

Het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van het door **JPI Ocean** gefinancierde project **PLASTOX**. Lees [hier](#) de vacature. Meer informatie bij Dr. **Carl Van Colen**.

Link: http://www.vliz.be/sites/vliz.be/files/public/docs/Vlizine/17-08/2016_17_08_PhDopportunity_plastox.pdf

[naar boven]

3.2. European Marine Board werft nieuwe wetenschappelijk medewerker aan

Het secretariaat van de European Marine Board (EMB) in Oostende zoekt kandidaten voor de positie van wetenschappelijk medewerker. De deadline om te reageren ligt op 16 september 2016.

EMB (www.marineboard.eu) zoekt een gekwalificeerde wetenschappelijk medewerker. Een brochure met een volledige specificatie kan [hier](#) gedownload worden. De succesvolle kandidaat zal het EMB-secretariaat op de InnovOcean campus in de haven van Oostende versterken.

Deze job biedt de kans om deel uit te maken van een dynamisch, professioneel secretariaat en de mariene wetenschappen te bevorderen namens wetenschappelijke instellingen uit heel Europa (de EMB-leden). De functie brengt regelmatig bezoeken aan Brussel en een aantal internationale reizen met zich mee.

De sollicitatiedossiers - met een volledig CV, een korte begeleidende brief en een motivatie (max. 500 woorden) - worden ten laatste op 16 september 2016 om 17.00 uur in elektronisch formaat verwacht bij de uitvoerend secretaris van EMB, Dr. Niall McDonough (nmcdonough@esf.org). Graag met de verwijzing "EMB SO16" als onderwerp van de e-mail.

Link:

http://www.marineboard.eu/sites/marineboard.eu/files/public/EMB%20Science%20Officer_Position%20Announcement_August%202016.pdf

[naar boven]

3.3. Doctoraatsbeurs voor onderzoek naar relatie klimaatwijziging-zandspiering-zeevogels

Voor deze beurs, met standplaats Schotland, is een degelijke kennis van programmeren noodzakelijk, evenals een achtergrond in oceanografie of ecologie. Het project beoogt een integratie van zowel fysische oceanografie, dataverwerking, mariene ecologie als life-history theorie.

Van de zeevogels in het Verenigd Koninkrijk vertonen de afgelopen decennia vooral soorten die afhangen van zandspiering als stapelvoedsel tekenen van achteruitgang. De multidisciplinaire studie van dit fenomeen wordt toevertrouwd aan de geselecteerde kandidaat voor deze PhD positie. Meer informatie over de kandidatuurstelling vind je op de website.

Link: <http://resourcemodeling.org/blog/>

[naar boven]

3.4. Hydro vzw en VLIZ lanceren nieuwe oproep internationale Prijs Dr. Edouard Delcroix

Deze driejaarlijkse internationale prijs (25.000 EUR) bekroont wetenschappelijk onderzoek in het ruime kader van oceanen en de menselijke gezondheid. Nieuw vanaf deze editie is dat er ook een aanmoedigingsprijs wordt uitgereikt (2.500 EUR) voor een veelbelovende jonge wetenschapper die aan de start van zijn/haar onderzoekscarrière staat. Deadline is 31 december 2016.

Deze prijzen zijn het nalatenschap van Dr. Edouard Delcroix (1891-1973), een Belgisch orthopedisch chirurg en een pionier in de thalassotherapie. Het was zijn wil dat deze werd besteed aan het bevorderen van fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek die een significante bijdrage levert aan (1) een betere kennis van de potentiële gezondheidsvoordelen van mariene ecosystemen (bv. het "Blue Gym" effect, de exploratie van mariene biodiversiteit, thalassotherapie en functionele revalidatie in zeewater) en aan (2) oplossingen voor menselijke aandoeningen die te maken hebben met het mariene milieu (vb. schadelijke algenbloei en andere biogene giftige stoffen, eutrofiëring, de transmissie van pathogenen en chemische stoffen en de impact van menselijke activiteiten zoals aquacultuur).

Link: www.vliz.be/nl/prijs-dr-edouard-delcroix

[naar boven]

4.1. Vertonen mariene organismen met eenzelfde uiterlijk, ook dezelfde ecologie?

Van soorten die er identiek uitzien, maar genetisch toch van elkaar verschillen – biologen noemen ze cryptische soorten – wordt algemeen aangenomen dat ze niet samen in eenzelfde milieu kunnen voorkomen vanwege teveel onderlinge concurrentie. Cryptische soorten komen veelvuldig voor in mariene milieus, en regelmatig worden ze toch samen aangetroffen. Zoals bijvoorbeeld de cryptische rondwormen die samen voorkomen op wieren in de brakke slikken van het Schelde-estuarium. Mariene wetenschappers van de UGent hebben nu voor het eerst aangetoond hoe deze rondwormen dit samenlevingsprobleem opgelost hebben.

Cryptische of verborgen soorten lijken zo sterk op elkaar dat ze op basis van zichtbare kenmerken moeilijk of niet van elkaar te onderscheiden zijn. Genetisch verschillen ze evenwel even sterk als soorten die wel door uiterlijke kenmerken kunnen onderscheiden worden. Darwin argumenteerde reeds dat soorten die heel sterk op elkaar lijken niet stabiel samen kunnen voorkomen omdat ze té veel in competitie treden. Toch vinden we in de natuur vaak cryptische soorten die samen voorkomen in eenzelfde habitat. Klopt onze competitietheorie dan niet, of verschillen deze cryptische soorten meer dan hun 'looks' doen denken?

De stam van de nematoden of rondwormen is niet alleen rijk aan soorten, maar is vooral ook erg talrijk aanwezig in vele milieus: naar schatting driekwart van alle (meercellige) dieren op aarde zijn nematoden. Naast plant- en dierparasitaire soorten zijn er ook veel vrijlevende rondwormen. Die zijn amper zichtbaar met het blote oog, maar ze kunnen wel een belangrijke rol spelen bij ecologische processen in bodems, zoals de afbraak van organisch materiaal. Bovendien nemen ze een belangrijke positie in als doorgreefluik in bodemvoedselwebben, omdat ze zich voeden met bacteriën en andere kleine ééncelligen, terwijl ze zelf als voedsel dienen voor grotere meercellige dieren.

Wetenschappers van de onderzoeksgroep Mariene Biologie van de UGent (Sofie Derycke, Nele De Meester, Tom Moens, Annelien Rigaux) tonen nu, samen met Amerikaanse en Britse collega's, met behulp van geavanceerde moleculaire technieken aan dat cryptische soorten van de mariene nematode *Litoditis marina* verschillen in hun dieet: ze eten weliswaar allemaal bacteriën, maar kiezen deels verschillende soorten bacteriën als voedsel. Bovendien toont dit onderzoek, dat zopas verschenen is in het toonaangevende tijdschrift *Molecular Ecology*, aan dat nematoden een prominente bacteriële darmflora hebben, die net als bij de mens een belangrijke rol kan spelen bij de gezondheid en mogelijk bij de mate waarin rondwormen bestand zijn tegen bepaalde omgevingscondities. Ook deze darmflora verschilt tussen de cryptische soorten.

De verschillen in dieet en in darmflora kunnen, samen met andere recent ontdekte ecologische verschillen, een verklaring bieden voor het samen voorkomen van deze cryptische soorten. Cryptische soorten verschillen dus veel sterker dan men op het eerste zicht denkt. Doordat ze deels andere bacteriën gaan eten, kunnen ze ook elk de afbraak van organisch materiaal, die in ruime mate door bacteriën gebeurt, anders beïnvloeden en vervullen ze dus ook waarschijnlijk geen identieke rol in het ecosysteem.

Derycke, S.; De Meester, N.; Rigaux, A.; Creer, S.; Bik, H.; Thomas, W.K. (2016). Coexisting cryptic species of the *Litoditis marina*

complex (Nematoda) show differential resource use and have distinct microbiomes with high intraspecific variability. Mol. Ecol. 25(9): 2093-2110.

De pdf van het artikel wordt door het VLIZ vrij beschikbaar gesteld in het Open Marien Archief:

Link: www.vliz.be/nl/imis?module=ref&refid=260831

[\[naar boven\]](#)

4.2. Nieuw: Multitransducer echosounder voor gedetailleerd zeebodemonderzoek in ondiepe zones

Voortaan stelt het VLIZ een unieke multitransducer echosounder ter beschikking van mariene wetenschappers. Het nieuwe toestel laat toe om met een zeer groot detail (dm tot cm resolutie), en ook in zeer ondiep water van minder dan 10 meter diep, de mariene ondergrond en hierin aanwezige structuren driedimensioneel in kaart te brengen. De SES-2000 Quattro opent de weg naar baanbrekend marien onderzoek in de vakgebieden van de archeologie, sedimentologie, geotechniek, hydrodynamisch en ecologisch onderzoek.

Link: <http://www.vliz.be/nl/news?p=show&id=4662>

[\[naar boven\]](#)

4.3. Nemo Link® Interconnector stelt mariene data ter beschikking voor onderzoek

Boorkernen genomen ter voorbereiding van de aanleg van de onderzeese Nemo Link® Interconnector-elektriciteitskabel tussen Zeebrugge en Richborough (VK) dienen nu voor marien wetenschappelijk onderzoek. Onderzoekers van het Renard Centre of Marine Geology (UGent-RCMG) waren in het bijzonder geïnteresseerd in sedimentstalen genomen voor Oostende. Omdat er zich in deze zone kleine paleoriviervalleien bevinden die in het verlengde liggen van de Oostende Vallei, het voormalige Schelde-estuarium (100.000 jaar geleden) kunnen deze stalen bijdragen tot een betere kennis van de landschapsontwikkeling tijdens de laatste ijstijd en over hoe het landschap er uitzag voor de aanwezigheid van onze voorouders.

Link: <http://www.vliz.be/nl/news?p=show&id=4659>

[\[naar boven\]](#)

4.4. Nieuw: watertanks voor mariene organismen in het Marien Station Oostende

Het VLIZ stelt voortaan een koelruimte ter beschikking met daarin drie grote zee watertanks voor het uitvoeren van testen met mariene organismen. De tanks kunnen gebruikt worden als quarantaine ruimte voor levende mariene organismen, maar kunnen evengoed dienen voor experimenteel onderzoek op vissen en mariene ongewervelden. De installatie is door Dierenwelzijn erkend en een VLIZ-medewerker is gecertificeerd voor het houden van proefdieren. De watertanks staan ter beschikking van alle mariene wetenschappers. De financiering van de watertanks werd gedragen door het VLIZ samen met EMBRC (European Marine Biological Resource Centre).

Link: <http://www.vliz.be/nl/news?p=show&id=4651>

[\[naar boven\]](#)

5.1. Het VLIZ verhuist!

Het Vlaams Instituut voor Zee (VLIZ) zal vanaf 2020, samen met onze internationale partners enerzijds en de visserijonderzoekers van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) anderzijds, gehuisvest worden in een gedeelte nieuwbouw in de Ankerstraat in Oostende.

Link: <http://www.vliz.be/nl/news?p=show&id=4667>

[\[naar boven\]](#)

U krijgt dit bericht omdat u bent ingeschreven op de VLIZine-rondzendlijst. Uw adres wordt niet aan derden doorgegeven en wordt niet voor commerciële doeleinden gebruikt. Om uw abonnement aan te passen of op te zeggen: klik [hier](#).

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) wil via dit e-zine informatie verstrekken over de eigen activiteiten en die van onderzoeks- en beleidsgroepen in Vlaanderen actief in de mariene en kustgebonden wetenschappen. [Lid worden van VLIZ?](#)

Reacties en alle nuttige informatie van uw kant (zoals vacatures, nieuwe projecten, vraag voor samenwerking, interessante symposia, etc.) wordt graag ingewacht via info@vliz.be. De archieven van dit e-zine zijn [hier](#) raadpleegbaar.

Disclaimer: Eventuele standpunten zijn die van de auteurs en stemmen niet noodzakelijk overeen met die van het VLIZ. Het VLIZ is niet verantwoordelijk voor enige schade opgelopen ten gevolge van foutieve of verkeerd geïnterpreteerde informatie in dit e-zine, noch voor de inhoud van websites waarnaar verwezen wordt. Delen uit dit e-zine mogen worden overgenomen, met bronvermelding. Deze publicatie mag ter kennismaking worden doorgestuurd naar derden.

Copyright © 2021 Vlaams Instituut voor de Zee - www.vliz.be

InnovOcean site · Wandelaarkaai 7 · 8400 Oostende